

Veilige Energietransitie

Dit is de eerste Nieuwsbrief van het programma Veilige Energietransitie van Brandweer Nederland. Via deze nieuwsbrief informeren we jou over de ontwikkelingen binnen Brandweer Nederland op het gebied van de Energietransitie. Het biedt ook een platform voor de regio's en districten om (nieuws)berichten te delen, variërend van de omgang met de RES (Regionale Energiestrategie) tot handelingsperspectieven voor incidentbestrijding.

Inleiding

Elektrische voertuigen, vrachtwagens op LNG, waterstoftankstations, buurtbatterijen, windturbines, zonnepanelen. De energietransitie is in volle gang. De incidenten met - en rond nieuwe energievormen laten zien dat dit ook nieuwe en andersoortige risico's met zich meebrengt.

Bij de ontwikkeling en ingebruikname is voor (brand)veiligheid vaak niet veel aandacht. Wetgeving is beperkt en advisering in een zo vroeg mogelijk stadium vanuit de veiligheidsregio/brandweer staat nog niet overal goed op de agenda bij de plannenmakers. Maar als er iets misgaat, is de brandweer meestal als eerste ter plaatse en moet dan het juiste handelingsperspectief hebben. Wat betekenen de nieuwe ontwikkelingen voor de veiligheid en voor de inzet van de brandweer? Op allerlei plaatsen binnen en buiten veiligheidsregio's ontstaan initiatieven die gericht zijn op het voorkomen en/of beperken van de risico's en het bevorderen van veilig repressief optreden onder nieuwe omstandigheden.

Programmaplan

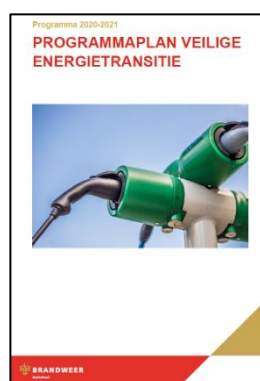
Om landelijk richting te geven aan de initiatieven is door de stuurgroep van het programma Veilige Energietransitie het [koersdocument](#) Veilige

Energietransitie (VET) opgesteld. In de stuurgroep zijn de Programmaraad Risicobeheersing (PRRB), Programmaraad Incidentbestrijding (PRIB), vakgroep Energie- en Transportveiligheid vanuit Brandweer Nederland alsmede het lectoraat Energie - & Transportveiligheid van het IFV vertegenwoordigd. Het koersdocument is eind 2019 vastgesteld en in het 2^e kwartaal 2020 is de programmamanager Veilige Energietransitie aangesteld.

Om de rol van de veiligheidsregio/brandweer in te kaderen is deze in het koersdocument als volgt beschreven:

'Vanuit het oogpunt van de zorg voor fysieke veiligheid voor burgers en de (bebouwde) omgeving moeten de risico's en gevaren die voortkomen uit de energietransitie zoveel mogelijk worden voorkomen, beperkt en zo nodig doelmatig én veilig worden bestreden.'

Om invulling te geven aan deze rol is het *Programmaplan Veilige Energietransitie* opgesteld waarin geïnventariseerd is wat er al is, waar de behoefte ligt en waar actie nodig is.

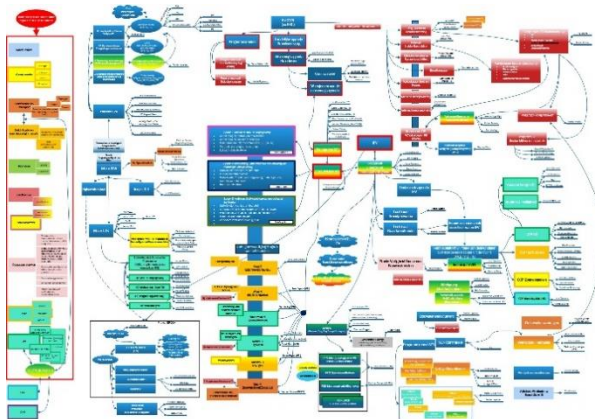
Het programmaplan is langs drie 'sporen' opgebouwd:

Spoor 1: beleid en wet -en regelgeving beïnvloeden	Zo vroeg mogelijk aansluiting vinden bij overlegsgremia (op landelijk, regionaal en lokaal niveau) waar beleid rondom energietransitie wordt vormgegeven. Onderliggende doel is om veiligheid bij de energietransitie gewicht mee te geven.
Spoor 2: beheersing van risico's in het ontwerp/de ruimtelijke ontwikkeling	De regio's moeten de juiste kennis en kunde in huis hebben om aan de voorkant (bij ontwikkelopgaven) mee te kunnen denken en het bevoegd gezag te kunnen adviseren over bijv. de komst van windmolens, buurtbatterijen, zonneparken, waterstofinstallaties etc. Hier ligt een belangrijke relatie naar de Omgevingswet. Ook publiekscommunicatie/voorlichting (handelingsperspectief) kan in dit spoor worden opgepakt om risico's op voorhand te voorkomen of beperken.
Spoor 3: veilig en doelmatig op kunnen treden bij incidenten	Ondanks de inspanningen bij spoor 1 en 2 zullen er incidenten i.r.t. de energietransitie plaatsvinden. Om veilig en doelmatig op te kunnen treden is het belangrijk dat er de juiste kennis, kunde en materieel aanwezig is om incidenten te beheersen cq. te bestrijden.

Ontwikkelen programma

Doel van het programma is om te komen tot stroomlijning van beleidsbeïnvloeding en om de verdere ontwikkeling van kennis en handelingsperspectieven en de vele initiatieven die er zijn binnen de brandweer/veiligheidsregio's rondom de energietransitie in lijn te brengen of te koppelen. Dit om te voorkomen dat op meerdere plaatsen dezelfde onderwerpen/knelpunten worden opgepakt en (mens)energie verloren gaat. Het programma beoogt de volledige breedte van de veiligheidsketen af te dekken, van pro-actie tot nazorg en dat voor alle energietransitie gerelateerde onderwerpen, van windturbines tot multifuel-stations.

Het programma kan niet zonder de inspanningen vanuit de regio's, ondersteund door het lectoraat Energie- en Transportveiligheid van het IFV. Expertise en capaciteit bundelen, evenals het gebruikmaken van de bestaande structuren is noodzakelijk om deze megaklus te klaren. In aanvang is een netwerkanalyse gemaakt van het omvangrijke speelveld van actoren in het domein van de VET: wie en wat spelen allemaal een rol in dit veld.

Een impressie van de analyse

Hierdoor is een overzicht ontstaan van het netwerk en zijn de werkgroepen, COP's etc makkelijker te plaatsen. Daarnaast is er meer inzicht welke functionarissen deel van uitmaken van deze overleggen.

Daarna is het programmaplan gemaakt. Het plan is gemaakt op basis van de drie 'sporen' zoals hiervoor genoemd. Deze sporen zijn afgezet tegen de onderwerpen/ thema's binnen de energietransitie:

- Windturbines
- Zonnepanelen
- Elektrificatie en transport
- Elektrificatie en opslag
- Biomassa
- Geothermie
- Duurzaam bouwen
- CO₂
- H₂
- Multifuel-tankstations

Dit leidde tot het zicht op:

- 'wat is er al'
- 'wat moet nog ontwikkeld worden'
- 'wat is in ontwikkeling / wat is er op regionaal niveau en moet landelijk en eenduidig gemaakt worden'

Opzet van het programmaplan

Doelstelling	Subdoelstelling	Aansluiting	Spoor 1	Spoor 2	Spoor 3	Acties	Verantwoordelijke	Waardebepaling
1	Windturbines	Overname regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.1	Zonnepanelen	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.2	Batterijen	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.3	PSV/voertuig	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.4	Zonnepanelen	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.5	Elektrificatie en transport	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.6	Geothermie	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.7	Duurzaam bouwen	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties
3.8	Batterijen	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties	Landelijke regionale kennis/competenties

Uiteindelijk zijn er dan ongeveer vijftig items die invulling nodig hebben. Daarom heeft de stuurgroep prioriteiten vastgesteld met daarbij het besef dat de energietransitie dynamisch is en de actualiteit kan vragen om bijstelling van prioriteiten. De actualiteit (parkeergarages in

combinatie met elektrische voertuigen, branden in elektrische voertuigen, ontwikkeling waterstof-wijken en de productie opslag en transport van groene waterstof) en het huidige overheidsbeleid dat gericht is op verdere elektrificatie, leiden tot de volgende *prioriteiten*:

- Zonnepanelen
- Elektrificatie en transport, met name voertuigen en parkeergarages
- Elektrificatie en opslag (EOS)
- Waterstof
- Multifuel-tankstations

De stand van zaken districten

Bij de netwerkanalyse zijn ook alle *contactpersonen VEt* van de veiligheidsregio's en de districten in beeld gebracht. De contactgegevens staan ter beschikking van een ieder die zich binnen de veiligheidsregio's bezighoudt met de problematiek rond de veiligheid van de energietransitie. Dit overzicht is beschikbaar in de ViaDesk-omgeving (Mijnbrandweer) van het Programma Veilige Energietransitie. Met deze informatie is de zoektocht tussen regio's naar het juiste contact vereenvoudigd en kan kruisbestuiving plaatsvinden. Overigens is het goed om hierbij te beseffen dat nog niet alle regio's even ver zijn met de organisatie rond de aanpak van de energietransitie-problematiek.

De samenwerkingsverbanden tussen veiligheidsregio's, de zes districten, hebben inmiddels een thema geadopteerd. Dit hebben zij gekozen aan de hand van de problematiek waar in dat district het zwaartepunt ligt. Binnen het gekozen thema worden ervaringen en expertise aangewend om tot producten te komen die voorzien in behoeftes vanuit het werkveld van de veiligheidsregio's. We hopen zo projecten vanuit het programmaplan met de juiste expertise en capaciteit te kunnen invullen. Uitkomsten vanuit een district kunnen dan landelijk worden toegepast of gebruikt.

Noord-3	Waterstof (toepassing in wijken en woningen)
Oost-5	Energiedragers
West-4	EOS en bedrijfsmatige opslag van accu's
Noordwest-4	Omzetting van energievormen naar waterstof
Midden-3	Zonnepanelen (zonneweides)
Zuid-6	Automotive

Meer weten?

Wil je meer informatie over de Veilige Energietransitie, kijk dan op <https://www.brandweer.nl/ons-werk/veilige-energietransitie> of <https://www.ifv.nl/kennisplein/veilige-energietransitie>

Heb je vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze nieuwsbrief, stuur dan een mail naar Willemjan Muysson, programmamanager Veilige Energietransitie: Willemjan.Muysson@vr-rr.nl.